

JASNA KRETIĆ MAJER***HNOS U DANU OTVORENE ŠKOLE**

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa putem projekta Hrvatski nacionalni obrazovni standard /HNOS/ ove godine u eksperimentalnoj fazi, u izabranim školama pronalazi najbolja rješenja kvalitetnoga nastavnoga rada. Postojeće stanje će se mijenjati i stvarat će se standardi uzimajući u obzir obrazovanje u razvijenim zemljama i dobra iskustva iz suvremene prakse u školama. Nakon edukacija učitelji, zajedno s učenicima pronalaze najbolja rješenja u svakodnevnome radu. U našoj školi posvećujemo pažnju aktivnostima učenika u zajedničkom radu u projektnoj nastavi i istraživanju jer zadovoljavaju učenikovu znatiželju i pobuđuju užitek učenja te mijenjaju ulogu svih sudionika u odgojno - obrazovnom radu. Ovdje dajemo primjer «dobre prakse» u Danu otvorene škole.

Ključne riječi: Hrvatski nacionalni obrazovni standard

Uvod

Obrazovanje predstavlja strategijski cilj razvoja svake države. Tako je oduvijek.

Naša zemlja, čiji je cilj uključivanje u Europsku uniju, želi „osposobljene ljude za život i rad u društvu znanja i njihovo dobro funkcioniranje u budućim, novim uvjetima“ /« Vodič...»/.

Uspješan razvoj pojedinaca putem obrazovanja zahtijeva i drugačiji način obrazovanja u kojemu *ne* će biti ključna količina znanja koju učitelji, prema pretrpanom programu, uspiju prenijeti učeniku, a oni onda, dio pamte i reproduciraju bez obzira vide li svrhu u njemu ili ne.

Kvalitetan rad u školskom okruženju razumijeva, između ostaloga aktivno učenje i usvajanje upotrebljivoga znanja putem istraživanja i rješavanja problema koji će rezultirati «interesom za daljnje istraživanje, jačanjem transfera u učenju i time lakše učenje novoga, produblivanjem znanja, usvajanjem radnih navika i dobrom suradnjom s drugima koju nameće život u suvremenoj društvenoj zajednici...» /isto/

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa putem projekta „Hrvatski nacionalni obrazovni standard“ pokušava, ove godine u eksperimentalnoj fazi, pronaći najbolja rješenja za to imajući u vidu obrazovanje u razvijenim zemljama, i što je još važnije dobra iskustva iz suvremene prakse u našim školama. Naime, svi sudionici odgojno-obrazovnoga sustava javno izražavaju nezadovoljstva postojećim stanjem. I učitelji, i roditelji, i učenici složni su u jednom - školsku stvarnost treba mijenjati.

* Jasna Kretić Majer, OŠ Franje Krežme Osijek

Kako radimo

Sve škole koje su u projektu HNOS-a, mi smo jedna od njih-1 pronalaze, sukladno svojim mogućnostima najbolje načine i puteve realizacije zamišljenoga. U našoj smo školi ove jeseni posebnu pažnju posvećivali aktivnostima učenika misleći da je to, pored ostaloga najznačajnije za razvoj svakoga pojedinca. Učenici su aktivna bića, uostalom kao i odrasle osobe pa su sva traganja, igre, aktivnosti i nove spoznaje načini pomoću kojih se razvijaju, osobito na intelektualnom i socijalnom planu.

Nastavni sadržaji i svi naši postupci dobivaju smisao onoliko koliko su interesantni učenicima i koliko su pokrenuli želju za novim spoznajama i istraživanjem.

Tijekom ove godine veći dio nastavnih sadržaja odgojno - obrazovnoga rada u našoj su školi istraživanja u kojima učenici sami, i uz pomoć učitelja:

- ispituju
- analiziraju
- zaključuju i sami dalje istražuju.

Ovako aktivnim odnosom prema sadržajima koji su pred njima, s učenicima oko sebe i učiteljem lakše dolaze do povratne informacije, lakše spoznaju okolinu i uče se dobroj komunikaciji, a tako postaju uspješniji. Sve što nauče postigli su u pravilu svojom aktivnošću.

Da bi učenici bili zadovoljni i uspješni, jako je važno pobuditi interes zanimljivim sadržajima vezanim za iskustvo i život oko njih.

Ove smo godine pokušali u izboru i strukturiranju odgojno - obrazovnih sadržaja početi od životnih tema, potreba i interesa učenika, dakle, tematski planirati rad za svaki odjel posebno.

Tematsko planiranje je različito za različite odjele, a sadržaji tema proizlaze iz interesa djece i tjednih ili mjesečnih preokupacija učenika i učitelja i njihove životne okoline.

U našoj smo školi, u svim područjima /predmetima/ neke nastavne sadržaje, svaki tjedan obrađivali putem projektne nastave. Uz pomoć projektne nastave nekoliko je područja na najprirodniji način povezano. Postignuta je korelacija, a učenici su aktivni, rješavaju probleme i stječu znanja u praktičnim situacijama.

Nedavno smo, a ranije u više navrata, organizirali Dan otvorene škole. Ovaj puta bio je to poklon gradu Osijeku za njegovu obljetnicu s nazivom «Moj grad jučer, danas, sutra».

Otvorenost škole bila je usmjerena:

/ prema unutra /

- na izmjenu organizacije rada svi smo radili u nekoliko blokova po dva sata
- učenici su slobodno birali aktivnosti

- posebno je važan skupni rad učenika (pripremajući materijale) i timski rad učitelja različitih predmeta na povezivanju sadržaja i zajedničkoj realizaciji
- terenski rad (učenika i učitelja) na prikupljanju materijala (posjet i obilazak muzeja, arhiva, ciljani razgled grada...)
- taj su dan prostorije u školi prilagođene radu u više skupina

/prema van/

- otvaranje škole prema okruženju u kojemu su gosti u školi (sustručnjaci za pojedina područja) važni sudionici

Učenici i učitelji sudjelovali su u istraživačkim projektima, učitelji su timski obrađivali neke teme iz nekoliko područja, a učenici su sami odlučivali gdje, u kojoj skupini i kako sudjelovati.

Ovo je bila obavijest za učenike koji su se odlučivali u kojim aktivnostima žele sudjelovati:

Mjesto (koja učionica)	Tema, (naziv aktivnosti)	Koji učenici ? Drugi gosti...	Kada? Trajanje (sve je u školi 1.prosinca.2006.)	Nositelji projekta	Potrebna pomagala (i ostalo...)
učionica matematike	Osijek-jučer, danas, sutra	5.a, 5.b, 7.a, 7.b i izabrani uč. 6. i 8.	1. i 2. sat	učiteljica matematike i povijesti	hamerpapir, flomasteri, papir u boji, fotokopije
Župna crkva sv. Petra i Pavla	Povijest crkve i njeno značenje	8.a i 8.b i svi koji žele iz 7.r	30.11. (srijeda) 5. i 6. sat	vjeroučitelj, učiteljica povijesti	- dogovor u crkvi
učionica kemije, biologije	Zrak u Osijeku – jučer, danas, sutra	kemičari 8.r. matem. 8.r prirod. 5.r ekolozi 4. r.	3. i 4. sat	učiteljice prirode, kemije, biologije i matematike	LCD, kemijski pribor, pribor za računanje
učionica hrvatskoga jezika	Osijeku na dar	učenici 8.a i 8.b, svi koji žele	1. 2. i 3. sat	učiteljice hrvatskoga j, geografije, engleskoga j., pedagog	priprema ulomaka književnih djela, grafički prikazi
učionica hrvatskoga jezika	-Tour guide -Stadt rundfahrt -Razgled grada	7.a i 7.b i svi koji žele	1. i 2. sat	učiteljice hrvatskoga, engleskog i njemačkog jezika	turistički vodiči, planovi grada
učionica glazbe	Orgulje u osječkim crkvama	6.a i 6.b, gost-gvardijan Kapucinskoga samostana	1. i 2. sat	vjeroučiteljica, učiteljica glazbe	dogovor za posjet

Plan događanja bio je na oglasnoj ploči, a širio se i „usmenom predajom“ jer su neki učenici već silno ušli u posao skupljajući materijale, obilazeći institucije i dogovarajući s učiteljima kako će izgledati završni dan.

Neke su skupine, zbog sadržaja rada odredili uzrast učenika koji sudjeluju u radu, ali u pravilu svi su učenici mogli birati gdje žele, bilo je važno negdje biti i aktivno sudjelovati.

Učenici matematike i povijesti radili su lentu vremena na kojoj su se našla sva važna događanja u povijesti grada, postavljena je iznad nekoliko učionica u hodniku i još će se dopunjavati fotografijama i podacima koje skupe tijekom godine.

Stručnim vođenjem kroz Crkvu sv. Petra i Pavla, učenici su upoznali crkvu od izgradnje do danas i njenoga značaja za naš grad kroz povijest. Kemičari, matematičari i prirodnjaci analizirali su i izračunavali sastav zraka koji udišemo u našem gradu.

Učenici osmoga razreda vodili su sve nazočne PowerPoint prezentacijom kroz povijest Osijeka s naglaskom na njegove stanovnike - promjene u broju, njihovom obrazovanju i migracije koje su se događale kroz povijest, a „Englezi“ su opisivali neke prostore u gradu i pisali pisma.

Literati i recitatori govorili su poeziju posvećenu gradu i neke legende o osječkim ljubavnicima. Na kraju su kvizom vidjeli što izabrane ekipe znaju o sadašnjosti našega grada i njegovoj prošlosti.

Učenici engleskoga, njemačkog i hrvatskog jezika „šetali“ su gradom i uz pomoć „turističkoga“ vodiča upoznavali njegove znamenitosti na njemačkome i engleskome jeziku, a „poštari“ su raznosili pisma.

Učenici šestoga razreda i drugi učenici, prema željama su upoznali orgulje u osječkim crkvama. Gost radionice bio je gvardijan Kapucinskoga samostana.

S četiri radionice tematski posvećene gradu i učenici razredne nastave upoznali su zanimljivosti grada:

Mjesto (koja učionica)	Tema (naziv aktivnosti)	Koji učenici...	Kada ? (u školi 1. prosinca 2006.)	Nositelji projekta	Potrebna pomagala (i ostalo...)
Središte grada	Zanimljivosti moga grada	3.a i 3.b	30.11. razgledavanje grada	učiteljice	obilazak poznatih građevina
učionica 4.a učionica 4.b	Moj grad Osijek u prošlosti	4.a i 4.b	1. 2. i 3. sat	učiteljice, predmetni učitelji	proučavanje starih razglednica
učionica 2.a i 2.b	Moj Osijek	2.a i 2.b	2. 3- i 4. sat	učiteljice	slikanje grada
učionica 1.a učionica 1.b	Kako je Osijek dobio ime	1.a i 1.b	1. i 2. sat	učiteljice i učenici	igrokaz

U većini područja učitelji su zajedno s učenicima odredili temu koju su u određenom vremenu (nekoliko sati, tjedan ili dva) samostalno ili zajednički

istraživali. Pažljivo su planirali rad, utvrdili načine pomoću kojih će prikupiti informacije i druge materijale. Rješavali su postavljene zadatke individualno i skupno. Učenici su dolazili do novih, njima nepoznatih podataka, izvodili su zaključke i bilježili promjene, našli su se u ulogama u kojima se, inače rijetko nalaze.

Učitelji su isto, u bitno drugačijoj ulozi od tradicionalnih predavača savjetuju, organiziraju rad i pomažu učenicima..., a zajedno planiraju na koji će način i kako prikazati rad i vrjednovati učinjeno.

Dakle, svatko preuzima dio zadataka i dio odgovornosti za svoje postupke i učinke.

U ovako planiranim nastavnim danima aktivnost učenika iznimno je velika, velika je i zainteresiranost za sve nastavne sadržaje.

Evaluacija

Nakon svega, uzeli smo dovoljno vremena za postavljanje pitanja: jesmo li postigli planirane ciljeve, jesu li ostvarena sva očekivanja, je li bilo zabavno ili ne, kako je funkcionirao rad u skupinama, što bi trebalo napraviti drugačije...

Učenici su istaknuli da im se sviđjelo ovako raditi, posebno ističu samostalnost i suradnju s drugim učenicima, ni jedan sat nije bio dosadan.

Evo nekih konkretnih razmišljanja učenika:

„ Nisam znao neke legende o Osijeku i da je orgulje napravio Osječanin, to je pitanje za kviz...“

„ Super je u školi kad ovako radimo...“

„ Najbolje smo se zabavljali dok smo smišljali igrokaz...“

„ Naučila sam „turističke“ riječi na engleskome...“

„ Volio bih više puta godišnje ovako raditi bez rasporeda...“

I učitelji ističu zadovoljstvo, uz obavezan „ali“:

„ Jako puno priprema...“

„ Materijalni uvjeti slabi...!“

Sve što smo napravili snimili smo video - kamerom i foto - aparatom te prezentirali na skupovima učitelja. Ovakvih primjera «dobre prakse» ima mnogo u našim školama, samo ih je potrebno poticati.

Nakon tematskoga planiranja rada, moguće je «okupiti» jednom tjedno ili jednom mjesečno «sve snage» i napraviti ovako zanimljiv dan.

LITERATURA

Bognar, V., Matijević, M. (1993.), Didaktika, Zagreb :Školska knjiga
Fajdetić, M., Puljak, L., Paar, V. (2005./2006.), «handouts-i» i zabilježske s izlaganja i radionica organiziranih za učitelje i stručne suradnike škola koje su u HNOS-u
Peko, A., Sablić, M. (2004.), Projektna nastava, Osijek: «Život i škola»
Vodič kroz HNOS za osnovnu školu, (2005.), Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb

CROATIAN NATIONAL EDUCATIONAL STANDARD (HNOS) DURING THE OPEN SCHOOL DAY

The Croatian National Educational Standard (HNOS) project of The Croatian Ministry of Science, Education and Sports, now experimentally implemented in selected schools, aims to establish the best methods of high quality education. The current situation will change, and the new standards will take into consideration the good examples from the developed countries and good experiences from modern education practice. In our school we pay attention to project teaching and research, as they satisfy students' curiosity and motivate them to learn, as well as change the roles of all participants in the education process. We provide here an example of such good practice during the Open School Day.

Key words: Croatian national educational standard

Primljeno 31. ožujka 2006.